N:o 17. Redaktör och utgifvare: FRANS J. HUSS. Expedition: Hötorget 6, 1 tr. upp öfv. gård. Stockholm den 1 November 1887. Pris: Helt år 5 kr., halft 3 kr. Lösn:r 25 öre. Bilaga N:o 1 50 öre. Bilaga N:o 2 25 öre. Årg. 7.

Mozarts "Don Juan".

Operans första uppförande på åtskilliga scener.

Om »Don Juans» första vandringar öfver scenen har den af von Freisauff. till jubileet utgifna boken »Mozarts Don Juan 1787—1887» åtskilliga ganska lustiga och för den tiden karakteristiska historier att anföra. För sina uppgifter har han att stödja sig på autentiska meddelanden från teaterstyrelserna i flera af Tysklands och utlandets städer, och ur denna samling af kuriosa rörande personalförteckningen, uppgifterna om innehållet, utrustningen, titeln vid första uppförandet m. m. göra vi här ett utdrag.

I *Altenburg* kallades operan »Don Juan» eller »den talande statyn». Att teaterdirektörerna i äldre tider icke litade ensamt på musikens makt att locka publiken bevisar de olikartade tillkännagifvanden, som fordom begagnades på teateraffischerna. Så hade t. ex. ett sådant i Antwerpen 1808 följande lydelse: »Detta stycke är utrustadt med all möjlig pomp och stat; ett eldregn och Don Juans helvetesfart kommer att afsluta stycket.»

Från *Bonn* har man en gammal affisch från operans första uppförande det 1789. På densamma är Ch. G. Neefe (hoforganist och komponist, Beethovens lärare) nämnd såsom bearbetare af texten. Huru denna text var beskaffad kan man finna af benämningen på operans personer. Operans titel lydde helt enkelt »Den bestraffade vällustingen», och såsom handlande personer voro uppförda: »Hr von Schwänkenreich» (i st. f. Don Juan), »der Comthur» (guvernören), »Fräul. Marianne» (Donna Anna), »Hr von Frischblut» (Don Octavio), »Fräul. Elvira», »Fickfack» (Leporello), »Gürge, ein Bauer» (Mazetto), och »Röschen» (Zerlina). Operans här inom parentes satta personnamn förekomma naturligtvis icke på denna personalförteckning, som förefinnes på en efter det pragska originalpartituret skrifven kopia i Dessau-hofteaterns arkiv. Detta partitur upptager Neefe, som sedan blef musikdirektör i Dessau, och den berömde Schröder i Hamburg som textöfversättarne. Dessauteaterns styresmän drogo emellertid i betänkande att nyttja den ofvanstående personalbenämningen och höllo sig i stället till de ursprungliga namnen då operan första gången uppfördes den 14 jan 1797.

I *Dresden* gafs »Don Juan» på tyska språket först 1795 under den sällsamma titeln »Don Juan eller stengästen. En stor allvarligt-komisk opera, bearbetad», såsom det heter, »nach dem italienischen des Don Giovanni». Efter vanliga språkbruket på affischerna, t. ex. »nach dem italienischen des Metastasio» (efter italienskan af Metastasio), skulle alltså Don Juan vara betecknad som den italienska textens författare. Personernas namn äro förändrade; donna Anna får sålunda heta donna Laura, Ottavio don Gonsalvo, Mazetto och Zerlina Peter och Klärchen, Leporello Franz. Operan gafs då på en mindre teater; på hofteatern uppförde C. M. v. Weber »Don Juan» på tyska språket först den 13 Aug. 1821.

I *Frankfurt* gick operan första gången öfver scenen d. 4 Jan. 1794 såsom »Don Juan, En komisk operett i två akter efter italienskan. Musiken är af Mozart».

Då »Don Juan» först gafs i Genua 1867, bifogades på affischen till namnet följande karakterristik: »Giovane, cavaliere estremamente licensioso».

I *Gratz* annonserades »Don Juan» på följande sätt: »I dag Lördag är med anledning af de befalda Normadagarne intet spektakel. Derför kommer om Måndag, d. 30, ett helt nytt först ifrån italienskan öfversatt, ännu på ingen tysk skådebana uppfördt sångspel, att för första gången gifvas under titel 'Don Juan'. Musiken är af den berömde herr Mozart med mycken konst förfärdigad.» Den 8 Dec. lyder en annan affisch: »Lördag d. 12 Dec.: Ett sångspel af herr Mozard (!) under titel: 'Don Juan'. För att tillräckligt kunna besätta den sköna, konstnärliga och starka musiken hafva några berömda dilettanter af synnerlig godhet och välvilja för den högtärade publiken beslutit att medverka i orkestern.»

Man har under sista tiden fäst uppmärksamheten på några komiska scener i operan, hvilka från ett håll tagits i försvar, från ett annat blifvit utdömda. Man förmodar att dessa tillkommit med afseende på Wurstl-prater-publikens smak i Wien och intagits uti Spies' öfversättning på föranledande af teaterdirektören Schikaneder, »Trollflöjtens» textförfattare. De tre personerna, som tillkommit i dessa scener, äro en rättstjenare, en köpman och en eremit. Den förstes uppträdande strax före champagnearian har bibehållit sig in på 60-talet äfven å rätt ansedda teatrar; scenen med köpmannen, före sista finalen, i hvilken don Juan bränner upp en af honom presenterad och förfallen skuldsedel och sedan kastar den förtvifflade familjefadern på dörren, har hållit sig uppe ända till slutet af tjugutalet. Eremitens uppträdande, en scen som icke varit så mycket använd, skedde på kyrkogården och var en riktig kasperteaterscen. Komiken bestod i att Leporello missförstod och förvrängde allt hvad eremiten sade. Så t. ex. frågar Don Juan eremiten: »Hvad lefver du af?» — Eremiten svarar: »Af sallad och rötter», hvarpå Leporello utropar: »Hvad för slag! äter karlen soldater och ryttare?»

I *Innsbruck* hade man i April 1800 tillgripit ännu mera drastiska medel för att locka publiken till första föreställningen. På affischen stod: »Don Juan eller stengästkalaset. En alldeles ny, här ännu aldrig sedd stor opera i två akter. Musiken är af herr. Mozart, kapellmästare.» Donna Anna och Zerlina framställdes enligt affischen denna afton af en och samma person, fru Kainz. Till lockbete tjenade en särskild beskrifning på de i pjesen förekommande dekorationerna. Det heter sålunda: »Teatern föreställer: I första akten en vacker trädgård. Sc. 4 En gata. Sc. 14 Don Juans rum. Sc. 16 Trädgård. Sc. 20 En praktfull med ljuskronor smyckad, belyst danssal hos Don Juan. — I andra akten: Don Juans rum. Sc.

5 Gata. Sc. 11 Mörkt rum. Sc. 13 Kyrkogård; i midten af densamma Don Pietros staty till häst med en transparent inskrift. Sc. 14 Donna Annas rum. Sc. 15 Matsal hos Don Juan, hvarest Don Pietros ande uppenbarar sig. Sc. 18 På tecken af anden förvandlar sig hela teatern till en förfärlig furiesal; nederst en glödande afgrundshåla. Från alla sidor komma djur och furier, som förfölja Don Juan. Slutligen gripa de honom och kasta honom under gräsliga blixtar och dundrande åska ned i hålan.»

I *Laibach* gafs operan första gången 1815 och kallades »Don Juans äfventyr i Spanien eller stengästkalaset. Ett underhållande komiskt sångspel i tre akter från Molinars spanska original af Heinrich Spiess med en dertill hörande furiedans.» Personförteckningen upptager, utom den vanliga, äfven fyra namngifna bondqvinnor samt namnen på en eremit, en köpman och en rättstjenare. Framför biljettprisen uppgifver affischen följande lustiga innehåll af pjesen: »Don Juan, en spansk äfventyrare, öfverger sin käresta och förföljes derför af don Pietro, han kämpar med denne och mördar honom. Han flyr och råkar komma in på ett värdshus, der man just håller bröllop, förälskar sig i bruden och bortför henne. Bönderna förfölja honom och han förirrar sig i en skog, der han träffar på en eremit, dödar honom och tager på sig hans kläder. Han skyndar vidare och kommer in på en kyrkogård, der den af honom mördade Pietro är uppställd som staty. Don Juan befaller sin betjent att inbjuda denne till aftonmåltid och då betjenten efter åtskilliga komiska uppträden vägrar att göra detta, så gör han det sjelf; anden lofvar komma och infinner sig vid midnatten hos Don Juan samt uppfordrar honom att upphöra med sitt lastbara lif. Plötsligen framträda afgrundsandar, gripa Don Juan och slunga honom ned i den öppnade afgrundshålan. Furiedans. Slut.»

I *Leipzig* gafs »Don Juan» redan d. 15 Juni 1788 till en del med samma konstnärer som sjungit vid första uppförandet i Prag. Teateraffischen vid denna första föreställning här hade hufvudsakligen följande lydelse:

»Med nådigaste tillstånd
kommer i dag, Söndagen d. 15 Junii 1788,
att genom det Guardasoniska sällskapet af
italienska operavirtuoser
på teatern vid Bannstädter-Porten
uppföras:

Il Dissoluto Punito
osia
Il D. Giovanni

Den bestraffade vällustingen
eller
D. Jean.

Ett stort sångspel med körer, många dekorationer och dubbel orkester
i två Akter.
Poesien är af Abbé Da Ponte och musiken har den berömde kapellmästaren herr Mozart uttryckligen dertill komponerat.»

Härefter följer den vanliga personförteckningen. Don Juan spelades af en herr Kosta; af Pragpersonalen (se Sv. Musiktidn. N:o 14) återfinna vi m:lle Miceli (Elvira), herr Ponziani (Leporello) och herr Lolli (guvernören). Guvernörens och Mazettos partier sjöngos af samma konstnär. Libretton, endast på italienska språket, fans att köpa vid ingången till teatern.

I *München* möttes »Don Juan» först af ett »förbud för alltid», emedan censuren betecknade operan såsom »förargelseväckande». På särskild befallning blef dock uppförandet allernådigast tillåtet 1791. En teatertidning från den tiden berättar om intrycket af operan att »musiken behagade utomordentligt, men texten fann man osmaklig».

I *Peterburg* gafs »Don Juan» först 1825 och tillkännagafs sålunda: »I dag Lördagen d. 2 Maj 1825 kommer H. Kejserl. Majestäts tyska skådespelare att uppföra »Don Juan eller Stengästen», stor opera i 2 akter etc. En annan affisch har man på ryska språket från 1828 och en tredje på tyska, ryska och franska af d. 13 Dec. 1843; på denna nämnas såsom medverkande Tamburini (Don Juan), Rubini (Don Octavio), M:me Tadini (Elvira) och M:me Viardot-Garcia (Zerlina), en rolbesättning som söker sin like.

I *Riga* synas teaterdirektörererna ha skänkt synnerlig uppmärksamhet åt balletten. I en affisch från 1820 heter det: »Under bondbröllopet i 1:a akten kommer Mad. Kunst att dansa ett solo. Ett stort eldsprutande berg, i hvilket Don Juan nedstörtas af furierna, är särskildt uppgjordt för denna opera.» År 1824 heter det: »Utom de i operan förekommande Pas de deux, Pas de trois och ensembles uppföres till slut för första gången: En stor furieballett. Dekorationen föreställer det inre af furiernas håla. Det hela slutar med stort eldregn.»

I *Stockholm* annonserades första uppförandet af »Don Juan» i den samma dag utgifna Stockholms-Posten på följande sätt: »På kgl. Stora Teatern uppföres i dag Måndag den 6 Dec. för första gången: »Don Juan», skådespel i 2 akter med sång, musiken af Mozart. Spektaklet börjar kl. half 7 och slutar omkr. klockan tre qvart till 10.» — Någon teaterrecension förekom här ej den tiden, efter hvad vi kunna finna. Åtminstone ha vi förgäfves sökt i de stockholmstidningar, som utgåfvos strax före och efter operans första uppförande, någon anmälan af operan eller något bedömande af musiken och utförandet. För jemförelsens skull införa vi här affischen öfver jubileum-föreställningen. Den lydde sålunda, med uteslutande af personalen, som å ett annat ställe i detta nummer uppräknas:

Stora Teatern.

Med anledning af hundrade årsdagen af operan »Don Juans» första uppförande (i Prag den 29 Oktober 1787):

Tablå.
För 274:e gången
Don Juan,
opera i 4 akter (2:dra och 4:de akterna i tablåer) af Lorenzo da Ponte. Musiken af W. A. Mozart.

Klockspel.

Tyska kyrkans nya klockspel består af 36 klockor, som bilda tre oktaver (hel- och halftoner). Redan häruti är detta öfverlägset det gamla, år 1644 fullbordade och vid tornets brand förstörda spelet, som omfattade endast 28 klockor. Men det nya spelet skall derjemte ha andra egenskaper, som ställa det icke endast långt framför dess föregångare på platsen, utan äfven framför de allra flesta bland dess nutida gelikar. De 36 klockorna, som utgöra det egentliga spelet, äro beräknade att harmoniera med kyrkans fyra stora, i en moll-treklang stämda kyrkklockor. Man kan föreställa sig hvilken mäktig verkan det skall göra, då dessa jättar komma att medelst mekaniken (hammare m. m.) sättas i förbindelse och medverka med spelets klockor, af hvilka den gröfsta dock väger 1,134 kilogram eller ungefär $26^2/_3$ centner.

Tullen för dem alla hade uppgått till mer än 2,000 kr., således ändå icke på långt när så mycket som tullen för de fyra ringklockorna, hvilken utgjorde omkring 7,000 kr.

Det gamla spelet hade manual- och pedalklaviatur. Det trakterades sedan många år tillbaka af en inom Stockholm mycket känd personlighet, »tyske klockaren», hr F. Schulte.

Det nya spelet har visserligen äfven manual- och pedalklaviaturer, men dessa behöfva användas endast för extranummer eller vid utomordentliga tillfällen, ty i hvardagslag blir verket sjelfspelande. Det har en stående spellista af ungefär ett trettiotal stycken, bland annat koraler, svenska och tyska fosterländska eller folkmelodier o. s. v.

När mekaniken i sin helhet anländer och verket kommer att uppsättas, är oss ännu icke bekant. Invigningen af klockspelet kommer dock troligen att ske innan denna månads slut.

I sammanhang med ofvanstående notis om Tyska kyrkans klockspel torde följande klockspelshistorik hafva sitt intresse:

Klockspel finner man i Holland och Belgien mycket ofta, men i Tyskland deremot ha de hittills vunnit föga insteg. Tyskland har nämligen endast 8 sådana att uppvisa, under det man i Nederländerna räknar 115 och i Belgien 97. Det största tyska klockspel, bestående af 40 klockor, som tillsammans väga 31,103 kgrm, har ej längesedan blifvit färdigt vid Grosseska klockgjuteriet i Dresden, som sedan 1879 innehafves af ingeniör Ebert, och var bestämdt för S:t Petri-kyrkan i Hamburg.

Det första klockspelet, som bestod af endast några få klockor och hade en ytterst primitiv mekanism, började spela

år 1487 i Alost i Flandern. Verket sattes i äldre tider i gång genom valsar, liksom på spel-ur. Sedermera satte man klockorna i förbindelse med metalltrådar och dessa med tangenter, som spelades med knytnäfven och bildade den nya mekanismen. En epokgörande uppfinning för att lätt kunna handtera klockorna gjordes af holländaren Smulders, som år 1875 vid »parkutställningen» i Amsterdam härför erhöll den högsta utmärkelsen: Gyllene korset. En pianino liknande apparat med lika många tangenter, som klockorna äro, gör det möjligt att med klockspelet utföra alla möjliga konsertstycken i långsamt tempo, koraler o. s. v. Smulders fick också af S:t Petri församlings i Hamburg kyrkoråd i uppdrag att bygga ett sådant instrument, och ingeniör Ebert i Dresden engagerade honom såsom erfaren fackman att vid gjuteriet noga stämma klockorna, enär detta arbete fordrar synnerlig färdighet.

Det ofvannämda etablissementet, som grundlades 1835 och ända till 1879 var i Grosseska familjens ego, har under dessa 44 år förfärdigat 995 kyrkklockor, och under de sista ej fullt fyra åren ha under ingeniör Eberts ledning gjutits ej mindre än 240, eller således till sammans från början till nu 1,235 klockor. Numera är etablissementet utvidgadt, så att äfven perrong-, skol-, gårds- och andra klockor äfvensom smärre ringklockor m. m. tillverkas der.

Musikpressen.

Följande nya musikalier hafva vi att anmäla, af hvilka hafva utkommit:

På Abr. Hirschs förlag: — För Piano solo:

Brink, Gustaf: *2 Etuder*, tillegn. Fröken Hilda Thegerström. Pr. 1 krona.

För Violin och Piano:

Andrée, Elfrida: *Två Romanser.* Pr. 1 kr. 25 öre.

För orgel:

Orgel-Album 1:a häftet. 1 Mendelssohn: Andante religioso, 2 Chopin: Marche funebre, 3 Mankell: Moderato i G-dur, 4 Schubert: Moment musical, arr. och registrerade af Albert Lindström. Pr. 1 kr. 50 öre.

Solosånger med piano:

Lago: *Blomman* (»Dofta, dofta blomma min»), utgör N:o 24 af »Sången», samling romanser och visor för en röst med piano. 1 Ser. för Mezzosopran eller Baryton. Pr. 50 öre.

Sjögren, Emil: »*Ditt milda ögas frid är mig så ljuft att se uti.*» N:o 25 af nyssnämda samlig och serie. Pr. 50 öre.

Jacobsson, John: *Saknad* (»Hvar gång hon kom»), tillegn. O. Lejdström. N:o 26 af samma samling och serie. Pr. 75 öre.

* * *

På Abr. Lundquists förlag: — För piano 4 händer:

Durand, Auguste: *1:ère Valse* (Ess-dur), Op. 83.

För piano solo:

Bird, Arthur: *Sept. Morceaux,* Op. 21, *N:o 1 Vals noble.* Pr. 1 kr.

Moszkowski, Maurice: *Album Espagnol,* Op. 21, från 4-händ. originalet arr. 2-händigt af Max Pauer. N:o 1 och N:o 4 à kr. 1,25; N:o 2 och N:o 3 à kr. 1.

Teilman, Christian: *Kornblommor,* gavotte, Op. 121. Pr. 75 öre. — *Ländliche Humoreske,* Op. 122. Pr. 1 kr.

För violin och piano:

Raff, Joachim: *Cavatina* (utförd på konserter af Teresina Tua, Eug. Ysaye m. fl.). Pr. 75 öre.

Solosånger med piano:

Saloman, Siegfried: *Sex sånger och visor* till text af Gellerstedt, Rotenbach och T. K., Op. 32. Pr. 2 kr.

Weber: *Vid Rhen.* N:o 34 af saml. »Barytonisten».

Pressel: *Vid floden.* N:o 16 af saml. »Bassisten».

Valda sånger för en röst (Sopran, Tenor, Mezzosopran eller Alt):

Wagner: *Recitativ och aria ur »Lohengrin»* (»Min hulda svan»). N:o 42 (Tenor); *Aria ur »Lohengrin»* (»Kom att med mig de ljufva dofter andas»), N:o 43 (Tenor) —; båda à 50 öre.

Addison: »*O, att jag var.*» N:o 44 (Mezzo-Sopr.). Pr. 1 kr.

Hauptner, Th.: *Ny theoretisk-praktisk sångskola.* Pr. 4 kronor. Antagen vid de flesta utländska konservatorier. Öfvers. af F. Bengzon.

* * *

På Elkan & Schildknechts förlag:

För piano 4 händ.:

Åkerberg, Erik: *Caprice hongrois,* Op. 12, tillegn. Gösta Geyer. Pr. 1 krona.

För piano solo:

Aulin, Tor: *Polka caractéristique,* tillegn. fru Ida Åquist. Pr. 1 krona.

Dahl, Adrian: *Preludium,* Op. 29, tillegn. Musikdir. Wilh. Heintze. Pr. 1 kr.

Myrberg, A. M.: *Elegie* Pr. 50 öre. — *På vandring.* Pr. 50 öre.

För violin och piano:

Aulin, Tor: *Elegie* af Valborg Aulin, transkription. Pr. 75 öre.

Myrberg, A. M.: *Impromtu. Menuetto,* 2 duetter, tillegn. konsertmästaren Joh. Lindberg. Pr. 1 kr. 50 öre.

Åkerberg, Erik: *3 Miniaturer* (Barcarole, Humoresk, Melodi), Op. 8, tillegn. konsertmäst. Joh. Lindberg. Pr. kr. 1,50.

Solosånger med piano:

Cassius: *Göken,* visa i folkton. Pr. 50 öre.

Dannström, Is.: »*Björken grönskar, Häcken blommar*», *Polska,* tillegn. fru Ida Basilier-Magelsen. Pr. 50 öre;

»*Låt nu sorgen fly*», *Polska,* tillegn. Friherrinnan Adelaide Leuhusen. Pr. 50 ö.;

»*Hur ljuft det är att komma till Herrans tempelgård*», sång vid piano eller orgel. Pr. 50 öre.

Åkerberg, Erik: »*Vid horisontens vestra rand*», *Siris vaggvisa,* dikter af K. A. Melin, Op. 14. Pr. 75 öre.

* * *

Att julen närmar sig kan man tydligen se af våra musikförläggares stora verksamhet och antalet af de nya förlagsartiklar som redan utsläppts i marknaden. Vi ha, efter hvad ofvanstående förteckning visar, redan en betydlig mängd nyheter att anmäla, och mängden af dem, som på en gång hopat sig, nödgar oss också att i största korthet yttra oss om desamma.

Vid en allmännare öfversigt af dessa nyutkomna musikverk finna vi att hrr Hirsch samt Elkan & Schildknecht hufvudsakligen hafva att bjuda på inhemska arbeten, under det hofmusikhandl. Abr. Lundquist hittills åtminstone utsändt företrädesvis kompositioner af utländska tonsättare, bland dem en norrman, hr Teilman. Att först vända oss till dessa förlagsartiklar, kunna vi förbigå dem som förut äro bekanta, såsom Raffs Cavatina, sångerna ur »Lohengrin» och Moszkowskis »Album Espagnol», som i 4-händ. original är mycket speladt. Hvad den öfriga utländska piano- och sångmusiken beträffar, är värdet af densamma equivalent med den stora allmänhetens smak och exekutionsförmåga. En samling sånger af en komponist, som vi få räkna som inhemsk, förtjenar sin särskilda uppmärksamhet, nämligen 6 sånger och visor af Siegfried Saloman. Som titeln tillkännager, äro de ej anlagda i större skala, men röja alla den gedigne komponisten. Häftet innehåller: N:o 1 »O sök invid mitt hjerta din tröst», tillegnad fröken Vendela Andersson; N:o 2 Visa (ord af Gellerstedt), tillegn. frk. Anna Karlsohn; N:o 3 »Jag vandrar fram min väg allen», tillegn. fru Viola Bertetti, född Swahn; N:o 4 »Jag är en fattig flicka» (ord af Gellerstedt), tillegn. frk. Adèle Almati; N:o 5 »Olika lotter», tillegn. frk. Amelie Jacobi; N:o 6 »En smula sång — en smula guld — . . .», tillegn. textens förf., prof. A. T. Gellerstedt.

Ett, efter hvad vi kunna finna, ganska förtjenstfullt arbete och af värde för sångundervisningen är Hauptners sångskola. Författarenamnet inger på förhand förtroende till densamma. Tuiskon Hauptner, f. 1825, f. d. kapellmästare och komposiẗor af lustspel och operetter, har som sånglärare verkat i Paris, Berlin, Basel och Potsdam, der han är lärare vid sångakademien. Sin första sångskola utgaf han redan 1861. Arbetet har 12 hufvudafdelningar och en inledning i 7 kapitel. Dessa senare afhandla: Kap. 1. Om skilnaden mellan den gamla italienska och den nya skolan; kap. 2. Röstapparaten med afbildningar af densamma; kap. 3. Tonens frambringande, register och klangfärg; kap. 4. Indelning af röster, registeromfång; kap. 5. Om tonbildningen (beslöjad ton, tonens skärpa, strup- och gomtoner, nästoner, tonens alteration genom tungans felaktiga hållning); kap. 6. De första lektionerna (pröfning af rösten, kroppens hållning, munställningen och tungans läge, respiration, tonansättning med stämbandsslutning); kap. 7. Vokalisering. Skolan afd. I innefattar öfningar i bunden

vokalisation för låg röst, mellanröst och hög röst samt i olika snabbhet; vidare rörliga öfningar i dur- och mollackord, tvåstämmiga öfningar, öfningar i olika intervall, brutna ackord i olika utsträckning, skalor. Afd. II handlar om Messa di voce, prydnader, portamento; III sång i förening med ord; IV öfningar i färdighet (för olika röster); V staccato; VI repeterade toner (martellato); VII drillen; VIII för-slag; IX supplementaröfningar i färdighet; X blandade öfningar; XI kromatiska skalor; XII kadenser.

Af noviteter på Abr. Hirschs förlag torde väl fröken Elfrida Andrées romanser för violin och piano intaga första rummet, icke blott såsom de största kompositionerna, utan äfven genom innehållet. Fröken Andrées tonsättningar vittna alltid om goda studier, och när dertill hos henne förenar sig goda idéer med sinne för det musikaliskt sköna i innehåll och form, så intressera alltid hennes kompositioner i mer eller mindre grad. De ifrågavarande lätt utförbara duetterna komma derför säkert att vinna spridning.

Pianisten Gustaf Brinks etyder hafva båda den dubbla egenskapen af nätta salongsstycken och instruktiva öfningar af medelsvår grad. — Sångerna af Lago, Jacobson och Sjögren ligga väl för mezzorösten; de två första äro mera enkla och melodiösa till anläggningen. Sjögrens är af nyare stil med mera kompliceradt och ackordrikt ackompagnement samt mindre lättflytande melodi. Att afbryta ordmeningen med längre pauser eller utdraga ett i på två heltoner af ciss och c i tempo moderato, så som i denna sång förekommer, kan väl icke vara deklamatoriskt riktigt.

Herr Lindströms orgelalbum är en samling som torde bli välkommen för organister och harmonium-spelare; emellertid kräfver redigerandet af en sådan samling god urskilning. Hufvudsaken är icke att leta upp omtyckta melodier och stycken samt lämpa dem för orgeln, utan att inse hvad som passar detta instrument eller icke; alla pianosaker göra det ej, äfven af enklare natur. Hvad styckena i detta häfte vidkommer, så kunna vi medgifva möjligheten och lämpligheten att för orgel arrangera en sorgmarsch såsom Chopins, ehuru denna helst borde få tillhöra pianot, för hvilket den är skrifven, men Schuberts Moment musical, hur populär den än är, tager sig säkert helt klumpig ut på orgel.

Den ungerska musikens karakter med sin lifliga, pikanta rytm synes vara lockande för våra unga komponister. Så har, efter hvad vi förr nämnt, Adrian Dahl skrifvit en 4-händ. »Danse hongroise», spelad på hans sista konsert och utgifven på franskt förlag, och nu finna vi på Elkan & Schildknechts d:o en »Caprice hongrois», likaledes 4-händig. Denna är af mindre omfång och originalitet än Dahls, men lättare att utföra och låter väl höra sig, liksom nästan allt hvad denne unge tonsättare skrifver. Mera rika på idéer, melodiskt vackra och talangfullt komponerade äro hans ofvannämnda små duetter och sånger. Medan vi nu tala om duetter för violin och piano, vilja vi omnämna syskonen Aulins »Elegie», komponerad af fröken Valborg Aulin för piano och utgifven för ett par år sedan, nu af hennes bror, violisten Tor Aulin, förändrad till duett för violin och piano. Vår bekante sångkomponist d:r A. M. Myrberg har äfven utsändt ett par dylika duetter, ett lifligt och lätt impromptu och en menuett i gammal stil, likasom hans sånger mera enkla och naturliga än djupgående; samma karakter finna vi hos hans ofvannämda två pianostycken »Elegie» och »På vandring». Violinisten Tor Aulin har debuterat som pianokomponist med en Polka caractéristique, som bär skäl för namnet och är, ehuru ganska briljant, ingalunda svårspelt. »Preludium» af Adr. Dahl, speladt af honom på konserten i Berns' salong, kan rekommenderas såsom både vacker salongspjes och ett godt öfningsstycke för elever.

Utom de nämda sångerna finna vi åter ett par nya polskor af Isidor Dannström, saker som rekommendera sig sjelfva; af dessa polskor saknas nästan aldrig någon på våra sångerskors repertoar och äfven af norska sångerskor ha vi hört dessa naturfriska och på samma gång briljanta sånger utföras. Af samme komponist visar förteckningen en religiös sång, enkel och andaktsfull till sin karakter. En nätt folkvisa af anspråkslös art är »Göken» af Cassius.

* * *

Utmarschen är titeln på en marsch för piano 2 händ., komponerad och utgifven af herr Victor Holtz, hvars förut skrifna danser och marscher gjort sig omtyckta. Äfven denna, tillegnad Stockholms skolungdom och försedd med vignett, framställande ungdomens utmarsch till öfning med musik i spetsen, klingar väl med hurtig rytm och väl funna melodier.

Från scenen och konsertsalen.

Okt.

Stora teatern.

17. Verdi: *Ernani.* (Elvira: fru Östberg; Silva: hr Strömberg).
25. » » (Silva: hr Sellergren).
19. Bizet: *Carmen.* (Micaela: frk. Lindegrén, forts. debut).
21. v. Flotow: *Martha.* (Lady Harriet, Nancy, Lyonel, Plumkett, lord Tristan, domaren: fröknarna Karlsohn, Bergenson, hrr Lindblad, J. Ortengren, Janzon, Dahlgren).
27. » » (Nancy, Plumkett: frk. Almati, hr Nygren).
30. » » (Nancy: frk. Bergenson).
23. *Det var en gång.*
29, 31. Mozart: *Don Juan;* d. 29 Okt. 100:de årsdagen af första uppförandet. (Donna Anna, donna Elvira, Zerlina: frk. Riego, fruar Östberg, Edling; Don Juan: hr Emil Linden — 1:a deb., Don Octavio, Guvernören, Leporello, Mazetto: hrr Strandberg, Strömberg, Janzon, Nygren).

Nya teatern.

22, 26. *Marinettes små skälmstycken*, musik arr. af J. A. Söderman.

Vasa-teatern.

16—19, 25, 27, 28, 30, 31. Varney: *Amor gengångare.*

Jakobs kyrka.

23. *Dir. Heintzes konsert-matiné.* (Bitr. frk. Agnes Janson, en musikälskarinna, dir. A. Hallén, hrr Borgstedt, A. Lindström, orkester).

Musikaliska Akademien.

24. Frök. Anna Kribels 1:a konsert. (Bitr. frk. Ragna Goplen, hr O. Lejdström.)
26. » » » 2:a konsert (samma bitr.)
25. Prof. Benno Schönbergers 1:a konsert.

Berns' Salong.

23. Fröken Jenny Kaisers matiné. (Bitr. hrr O. Lejdström, T. Aulin, B. Fexer).
30. Prof. Benno Schönbergers 2:a konsert. (Bitr. violinisten Hans Wessely, frk. Kaiser, hr Em. Sjögren).
31. Familjen *Armaninis* sista uppträdande på aftonkonserterna.

Vetenskaps-Akademiens hörsal.

28. *Kammarmusik-soiré* af hrr Tor Aulin, Ax. Bergström, Edvin Sjöberg, Berndt Carlson. — Mozart: Stråkqvartett (D-dur), Saint-Saëns: Pianoqvartett (B-dur), Schumann: Stråkqvartett (A-moll). Pianopartiet utfördt af frk. Valborg Aulin.

»Don Juan»-jubileet å Stora teatern den 29 Oktober firades på ett för den odödlige mästaren och hans berömda verk i det hela värdigt sätt, och inför fullsatt, högtidsstämd salong. Festen inleddes med en vacker tablå, föreställande operans personal grupperad enligt en scen i andra aktens final; efter undandragande af ett förhänge framträdde ofvan och bakom denna tablå en annan, föreställande Mozart (hr Palme), inspirerad sittande vid klaveret, bekransad af sånggudinnan och omgifven af ryktets genier. Bakom scenen sjöngs af en kör Mozarts» Ave verum corpus».

Sjelfva operan utfördes på ett fullständigt och ganska förtjenstfullt sätt, ehuru pjesens hjelte, Don Juan sjelf, återgafs af en sångare, som då för första gången lät höra sig från kgl. scenen. Herr Emil Linden, som förut i operetter på »Mindre teatern» förvärfvat sig scenvana, hade som Don Juan en ej ringa uppgift att lösa, men gjorde det med oneklig framgång. Hans röst är ej stor, men behaglig, sång och uttal äro tydliga och han förde sig elegant och dramatiskt. Hvad man saknade hos honom var den väldiga kraften hos den titaniske operahjelten. I den vokala framställningen lyckades han bäst i serenaden och duetten med Zerlina, mindre väl i champagnarian, som fordrar större kraft och abandon samt full konstnärlighet att taga sig något ut. Tempot i denna bör också något modereras, så att det icke omöjliggör en distinct framställning. Fru Östberg ådagalade i Elviras svåra parti en verkligen stor konstnärlighet och synnerligast i den stora arian i slutet af tredje akten; en och annan forcering i röst och gest störde ej synnerligen intrycket af hennes helgjutna och mäktiga framställning. Att fru Edling var en täck

Zerlina och som vanligt tjusande med sin malmrika stämma behöfver knappast nämnas. Det tragiska paret donna Anna och don Octavio återgafs af fröken Riego och herr Max Strandberg i det hela på ett särdeles i ensemblerna verksamt sätt. Frk. Riego inlade mycken dramatisk värme i sitt spel, utan att dock dermed kunna upptina sin olycklige trolofvade, hvars klara och vackra stämma deremot framstod till sin fördel såsom vanligt. Frk. Riego sjunger rent och utvecklar en aktningsvärd styrka i det högre tonläget, men också nästan endast i detta; med en mera jemn och obeslöjad röst skulle hon vara en ganska framstående dramatisk sångerska. Leporello har alltid haft en god framställare i herr Janzon, som denna afton till en början ej var fullt disponerad men tog sig under aftonens lopp. Som Mazetto gjorde herr Nygren ett godt intryck med hela sin framställning; hans sång här liksom i Martha är tydlig och uttrycksfull, ehuru rösten förefaller något torr och hård. Operans härliga ouverture och hela utförande under kapellmästaren Nordquists omsorgsfulla ledning framkallade rikligt bifall. I detta bifall gömde sig också många tankar af tacksamhet mot det oförgätliga, gudaborna snille, som är upphofvet till denna beundransvärda dramatiska tonskapelse.

v. Flotows lifliga och melodirika opera »Martha» har med sin nya rolbesättning lyckats vinna rätt mycket bifall, om än den artistiska framställningen nu icke går upp emot den man förr fått njuta af. Endast herrar Janzon och Dahlgren äro qvar af den gamla rolbesättningen. Herr Lindblads debut som Lionel kan man anse för rätt lyckad, och kgl. teatern torde i honom erhålla en mycket användbar tenor; att herr L. förut rört sig på scenen kan nog märkas. Hvad hans röst beträffar, så är denna en vacker och klangfull hög tenor och hans intonation är oklanderlig; med goda studier, särskildt med afseende på uttalet, bör hr Lindblads sångartalang kunna utvecklas till en god lyrisk förmåga. Af hrr Örtengren och Nygren i Plumketts rol måste vi tillerkänna den senare priset för en mera hurtig och jemn framställning. Fröken Karlsohn sjunger sitt ladyparti vackert, men tyckes något ansträngd af detsamma, och de båda Nancy, frkn. Almati och Bergenson, fylla sina platser med beröm. Den bekanta portervisan, i hvilken Conrad Behrens excellerade, framträdde något matt denna gång. »Det portern är som ger oss bas», heter det i visan, men en sådan effekt märkes här icke hos någon af visans sångare. Den qvicka spinnqvartetten utfördes med utmärkt ensemble.

Konsertflödet har varit synnerligen rikt under sista hälften af Oktober; 5 konserter på fyra efter hvarandra följande dagar och 8 från den 20 Okt., då vi medräkna prof. Schönbergers privat-konsert på Grand Hôtel, är sannerligen ej litet; också har ingen af dessa konserter kunnat locka en mera talrik publik. Mest besökt torde kammarmusik-soarén ha varit, men också lära tillställarne af densamma haft klokheten att utlemna anteckningslistor till abonnement å dessa soaréer, något som icke borde vara behöfligt i en musikälskande hufvudstad, men som ändock visat sig välbetänkt. De offentliga konserter vi nu ha att nämna började med Sönd. d. 23 Okt., då samtidigt 2 matinéer täflade om konsertpubliken. En referent måste under sådana förhållanden vara en dubbelmenniska eller en som »går till och från». Konsertlokalernas närhet till hvarandra, Berns' salong och Jacobs kyrka, gjorde det också möjligt att taga notis om båda tillställningarna; dir. Heintzes kyrkokonsert var också till stor del repris af en föregående och fröken Kaisers matiné började en halftimme tidigare. Frk. K. visade sig icke vara någon sångerska af större dimensioner, men hade synbarligen en god om ock ännu ej fulländad skola och en ganska klangfull röst, som dock mot höjden är något skärpt. Hennes nummer mottogos alla med bifall och hennes assistenter, hrr Lejdström och Aulin, gingo ej heller miste om erkännande. Frk. K. sjöng arior ur »Den bergtagna» och »Figaros bröllop», Griegs »Solveigs sang» och Delibes »Filles de Cadiz», med herr Lejdström duo ur »Mignon». Programmet i sin helhet ha vi ej rum att meddela. Dir. Heintzes kyrkokonserter hade stort intresse genom de stora saker för orgel och orkester (under kapellm. Halléns direktion), hvilka man å dem fick höra, nämligen Seb. Bachs Fantasi och Fuga, G-moll, med orkester af Abert, samt parisaren Guilmants symfoni. Med några vackra solostycken för orgel af Widor ådagalade hr Heintze sin eminenta förmåga på detta svåra instrument, som kräfver en sådan förmåga för att med framgång behandlas som konsertinstrument. Sista konsertens program upptog dessutom en ny, ganska anslående barytonaria i allvarlig stil, föredragen af hr S. Borgstedt; utförandet lemnade dock åtskilligt öfrigt att önska. Fröken Agnes Janson biträdde vid sista kyrkokonserten, som just med afseende på hennes härvaro förnyades, och man fick sålunda tillfälle att höra hennes härliga stämma på en plats och i en stil, som företrädesvis lämpa sig för hennes talang. Frk. Janson sjöng vid detta tillfälle ånyo Giordanis »Caro mio bene», Arioso ur »Te Deum» af Händel och C-dur-arian ur »Elias» af Mendelssohn samt med en musikälskarinna duett ur Verdis »Requiem». Fröken Jansons röst har sedan hon tillhörde vår operascen vunnit mycket i jemnhet och utbildning; den förra egenskapen medförde hon redan till England, hvilket också erkändes af hennes sånglärare derstädes, och lär hon, efter hvad hon sjelf intygar, ha att derför tacka sångläraren hr Hugo Beyer, hvars undervisning hon åtnjöt före sin utresa. En sådan röstens egalisering innan arbetet för de stora utländske sångmästarne tager sin början, är, om den kan åstadkommas i hemlandet, af stor vinst för en sångerska och inbesparar ej så ringa tid och kostnad.

Den norska sångerskan fröken Anna Kribel föregicks af rykten om att man i henne hade att räkna en ny »nordens stjerna» bland sångerskor, och Nordisk musiktidende omtalar också stora framgångar vunna af henne i Paris, der hon utbildat sig hos fru Marchesi. Fröken Kribel är född i Trondhjem på samma dag som Kristina Nilsson, ehuru jemt två årtionden senare; först vid 18 års ålder började hon utbilda sig till sångerska, för hvilket hennes far att börja med hade stor motvilja, hon gjorde sedan mycket stora och hastiga framsteg och tillråddes af m:me Trebelli, som under sitt besök i Norge hört henne sjunga, att resa till Paris, der hon också började sina sångstudier 1885. Fröken Kribel har onekligen en stor röst, särdeles präktig i det högre registret, ehuru ej alldeles fri från skärpa, svagare i det lägre. I ariorna ur »Traviata» och »Mireille», men synnerligast i den kolossalt svåra vansinnighetsarian ur »Hamlet» (med Neckens polska till kärna) hade hon tillfälle att visa en högt stående talang och god teknisk utbildning. Koloraturen var briljant, men icke fullt klar, och attackerandet af de höga tonerna säkert och vackert. Fröken K:s föredrag var sålunda i vissa delar verkligen stort, men gjorde icke i sin helhet intrycket af en första rangens prestation; emellertid skördade hon mera framgång med sina stora nummer än med de mindre af Grieg, Kjerulf, Ag. Backer-Gröndahl och Godard. Hon ackompagnerades förträffligt af sin landsmaninna frk. Ragna Goplen, hvars namn som pianist icke är obekant. Fröken Goplens spel hade stort tycke af Agathe Backers, klart och flytande, mjukt och sångbart, men att hon äfven kunde inlägga mycken kraft deri visade hon i Liszts E-dur-polonäs, som gafs med både stort och vackert föredrag. Herr Lejdström biträdde med vanlig framgång å båda konserterna, med Södermans ballad »Kung Heimer och Aslög», Svendsens »Længsel» samt en frisk och vacker »Dryckesvisa» af Sjögren å första konserten, romans ur »Dinorah» å den andra samt deltog i denna med konsertgifvarinnan i en duo ur »Rigoletto», som å båda sidor utfördes mästerligt.

Prof. Benno Schönberger, hvars hitkomst vi anmälde i förra numret, lät först höra sig inför en inbjuden krets af hufvudstadens tonkonstnärer, tidningsmän och musikvänner samt väckte då mycken uppmärksamhet för sitt intressanta pianospel. Med en teknik, som synes öfvervinna hvarje svårighet, förenar denne pianist en synnerligen kraftig ton och en finess i föredraget, som gör sig så mycket mer gällande, som den genom pedalens måttfulla bruk framträder med en synnerlig klarhet. Hans första konsert i Musikaliska akademien var mera rik på bifall än på åhörare. Det vill väl också till, att en bekant pianist af första rangen skall konsertera hos oss med program af endast pianonummer för att locka fullt hus. De konserterande pianisterna böra i sådant fall äfven undvika att trötta åhörarne genom att skena

igenom programmet utan nödigt uppehåll mellan numren. Väldigheten i hr Schönbergers talang framträdde synnerligast i Raffs »Prelude och Fuga», Schuberts C-dur-fantasi och Brahms krångliga C-dur-sonat op. 1. Hans förmåga af finess i ton och uttryck lärde man känna i saker af Haydn, Mozart, Mendelssohn, Jensen, Schumann. För Chopin syntes han ej ega samma poetiskt svärmiska sinne som t. ex. Pachmann. Andra konserten, en matiné i Berns' nya salong, gafs med biträde af en violinist hr Hans Wessely, i Tyskland berömd såsom en gedigen konstnär, samt frk. Kaiser. Beethovens härliga Kreutzer-sonat, utförd af hrr Schönberger och Wessely, inledde konserten och återgafs med utmärkt samspel och ädelt föredrag. Att tillsammans med detta stora verk äfven upptaga Schumanns långa Carneval och Mendelssohns violinkonsert var mindre välbetänkt, då matinéen derigenom blef öfver höfvan förlängd. Båda dessa nummer väckte emellertid rättvist bifall. Slutnumret, en Rhapsodie af Liszt, prof. Schönbergers tredje å konserten, hade också gerna kunnat undvaras. Fröken Kaiser föredrog den såsom konsertnummer nog slitna »Tell»-arian samt ett par sånger af Agathe Backer-Gröndahl och Schumann, alla mottagna med bifallsyttringar.

Den första kammarmusik-soaréen inleddes med en af Mozarts stråkqvartetter (D-dur), full af lif och melodisk skönhet samt klassiskt formfulländad. Upptagandet af densamma torde ha varit en hyllning åt mästaren dagen före »Don Juan»-jubileet. Detta liksom de följande numren, Pianoqvartett (B-dur) af Saint-Saëns och Schumanns stråkqvartett (A-moll) op. 41 N:o 1, ådagalade en omsorgsfull inöfning och sträfvan till godt utförande, hvari de unga artisterna rätt väl lyckades, om man än kunde ha önskat en mera kraftig humor i Mozartqvartetten och djupare romantisk karakter i Schumanns poetiska, ofta spelade och alltid gerna hörda qvartett. Utförandet af Saint-Saëns nyfranska, spirituela och pikanta komposition förtjenar allt beröm, helst som sammanhållningen i densamma kräfver mycken precision. Pianopartiet i densamma sköttes med säkerhet, fast, som det tycktes oss, med väl sparad styrka, af frk. Valborg Aulin. Scherzot i denna intressanta tonsättning vann synnerligt bifall. Hela soaréen skänkte åhörarne synbarligen ett stort och värdefullt musiknöje, och deras varma, upprepade bifallsyttringar gälde väl icke mindre musiken i och för sig och utförandet än tillställarnes företag med åstadkommandet af dessa ädla musiknöjen.

Från Lund.

Den 6 Oktober 1887.

Fröken Arnoldson for Lund förbi! Detta var för många en stor missräkning, och ej förklarligt annorledes än genom hennes stora brådska samt Lunds brist på en lämplig större konsertlokal. Ty att hon kunde påräknat minst lika talrik publik här i Lund som i Malmö, det är säkert; oafsedt att Malmö i allmänhet är en mycket sämre konsertstad än Lund, så skulle nog halfva studentkåren vid detta tillfälle gått upp för höra och — se.

Då jag sålunda ej fick nöjet att skrifva om en »Arnoldson-konsert», så känner jag mig föga lifvad att något utförligare referera de två konserter, som här under hösten egt rum. Jag nöjer mig med att helt kort nämna, att den 5 September på Universitetets kapellsal konsert gafs af en ung pianist, prestson här ifrån stiftet, herr Sigfrid Laurin, elev vid konservatorium i Stockholm. Publiken, som till öfvervägande större delen utgjordes af hans personliga vänner och gynnare, var synnerligen välvilligt stämd. — Herr Laurin besitter redan en aktningsvärd om också temligen oklar teknik, och man har all anledning att göra sig ganska stora forhoppningar om honom för framtiden, då den lyftning och den esprit, som vid detta tillfälle ej kunde i någon väsentligare mån förmärkas i hans spel, torde kunna af honom förvärfvas.

För den del af publiken, som ej var så öfvervägande personligen intresserad af konsertgifvaren, var det utan tvifvel af större intresse att höra ett par nummer för piano och stråkinstrument, bl. a. Fantasiestücke af Schumann, för piano, violin och cello, utförda af fröken A. Kjellander — hvilken vid detta tillfälle första gången lät höra sig offentligt sedan sin i våras företagna utländska resa, hvarunder hon studerade för Leschetitzky i Wien —, dir. C. Kempff och hr A. Meier; samt två satser ur Brahms' storslagna violinsonat op. 78, i hvilken i synnerhet den andra satsen är mycket gripande, genomandad af en patos, jemförlig med Beethovens. — Det piano, som på denna konsert begagnades, var akademiska kapellets i våras nyköpta flygel, ett magnifikt instrument från Blüthner i Leipzig.

Den andra konserten gafs den 22 September på stadshuset af en fröken Emma Möller från Malmö. Sångerskan hade en ej föraktlig röst, men hennes teknik var ej felfri och hennes musikaliska smak — ej god. Om hennes biträde, en pianospelande fru v. Jessen — en förut okänd storhet — vill jag ej fälla något annat omdöme, än att hennes talang var diminutiv och hennes musikaliska smak dålig. Man kan tycka dessa omdömen vara väl hårda, men om man hört den förra sjunga »Grande Valse» af Luigi Venzano och ett par mycket slitna polskor, och den senare spela ett par bitar ur Griegs »Fra Holbergs Tid» samt dunka den fatala Faust-valsen, så torde man hafva gifvit mig rätt. — Beethovens Esdur-trio, op. 1, spelad i två afdelningar, tjenade till fyllnadsnummer, men tycktes ej skänka den hufvudsakligen af konsertgifvarinnans fränder och vänner bestående publiken samma nöje som de öfriga konsertnumren. *G. de S.*

Från Upsala.

Den 10 Oktober 1887.

Efter ett par års bortovaro återkom den 22 September fröken Sigrid Arnoldson till Upsala, der hon senast uppträdt på fröken Anna Petterssons soiré i början af Oktober 1885. Fröken Arnoldson har allt ifrån början af sin sångerskebana varit studentpublikens enfant gâté. Till $^3/_4$-delar fylde denna nu också stora Gillesalen* och med brakande applåder och stormande jubelrop ur ungdomliga strupar helsades den täcka unga sångerska, som lemnat oss som ringa novis i Euterpes tjenst och nu återkommit som en strålande stjerna, en stjerna i uppgående och derför så mycket mer förtrollande.

Den friska rösten uppbars nu af rikare musikalisk talang än förr, och i den lätta, utsirade stilen torde fröken A. vara fullständigt utskolad trots sin ungdom. Med tiden torde äfven andra egenskaper infinna sig, såsom t. ex. förmågan att sjunga Mozart. På den punkt hon nu står är hon en täck opera-comique-illustration, en behaglig Rossini-sångerska och ej oäfven vissångerska. Skuggarian ur Dinorah kan en dramatisk sångerska göra något mer af än ett blott och bart koloraturprof. Som sådant var emellertid fröken A:s prof utan vank. Den goda Artôtska metoden mer än röstmaterialet torde komma att göra fröken A:s verldscarrière. Plus ungdom och ynde.

Hr Marsick dokumenterade sig som en förträfflig violinist af andra rangen. I sin egen komposition, ett ystert Scherzo, var hans föredrag allt igenom fulländadt, för Wieniawski fattades honom glöd och för Haydn klassisk mjukhet och stor ton. Emellertid var det i alla fall en bekantskap att göra och — höra.

Motsatsen var fallet med Luigi Arditi, en ung bravurspelare utan bravur och äfven som ackompagnatör sämre än hvad man är van vid. Bredvid honom framstod Hjalmar Meissner som en gudomlighet.

Litet derpå konserterade fröken Klemming och syskonen Aulin i samma sal inför samma publik, dock nu betydligt reducerad med anledning af denna konserts större — musikaliska värde.

Som väl är, tyckes bravurstilen ej ligga för fröken Klemming, som i romanssången bättre utvecklade sina vackra musikaliska egenskaper än i den svåra Julia-valsen, Grabows glansnummer i tiden.

Rösten tyckes än ej fullt utvidgad, sångsättet är godt, men skolan ännu ej helt genomgången. Dramatisk energi fans mer i föredraget än innerlig känsla. Timbren är ock något kylig. Ett vackert löfte emellertid!

Köld herskade ock i hr Aulins spel, som i den kantabla stilen ej föreföll oss särdeles märkvärdigt. Men i tempo vi-

* Den andra fjerdelen var befolkad af Upsala musikpublik.

vace utvecklade han liksom läraren Emile Sauret en charmant rytmisk fart, en osviklig renhet och en perlande elegans.

Mindre teknik men mer musik fans i systerns spel. Fröken Aulin orkade visserligen ej med sitt ansträngande värf som broderns ackompagnatris, men sina egna små stycken spelade hon så älskligt och musikaliskt att det var en glädje att höra det.

Från in- och utlandet.

Vid första symfonikonserten å Stora teatern nästa Lördag är programmet följande: Ouverture till »L'hôtelleri portugais af Cherubini; violinkonsert af Max Bruch, spelad af herr Aulin; Siegfried, idyll af Richard Wagner, samt Symfoni N:o 7 (A-dur) af Beethoven.

Per Svinaherde, komisk operett i 3 akter af H. Christiernsson med musik af Ivar Hallström, är antagen till uppförande å Stora teatern och kommer att gifvas vid jultiden.

Iv. Hallströms opera »Den Bergtagna» kommer i andra veckan af November att gifvas till förmån för medlemmar af k. teaterns kör och ballett, hvilka uppnått pensionsåldern, men ännu icke af bristande tillgångar kunnat erhålla pension, då inga pensionsrum för dem äro lediga. Allmänheten skall säkert behjerta detta förhållande och på recettaftonen fylla kgl. teaterns salong.

Tenorsångaren hr Lundmark, som en längre tid studerat i Wien, kommer från den 1 Dec. att uppträda å Stora teatern.

På Vasateatern kommer operetten »Amor gengångare» under denna vecka att gifvas för 25:te gången. »Storhertiginnan af Gerolstein» är under öfning och torde nästa Lördag första gången gå öfver scenen.

Musikföreningens femtonde konsert eger rum å Stora teatern i midten af November, då Verdis »Requiem» uppföres med biträde af fruar Östberg och Edling samt herr Salomon Smith och k. hofkapellet m. fl. Teckning till biljetter pågår sedan någon tid (och intill 8 dagar före konserten för föreningens passiva ledamöter) i Looström & Komp:s bokhandel vid Norrbro.

Svensk teater- och konsertbyrå (Drottninggatan N:r 8) är namnet på ett nytt företag här med ändamål att förmedla teater- och konsertarrangement, öfvertaga ledningen af utländska artisters konserter härstädes, turnéer i landsorten samt alla dermed samhörande anordningar. Byrån står i förbindelse med k. konsertdirektionen i Köpenhamn. Den första af byrån anordnade konserten var reprisen af dir. W. Heintzes kyrkokonsert. Då byrån bör känna vår publiks smak och fordringar, antaga vi att de af den anordnade konserternas program uppställas på ett här lämpligt sätt med nödig omvexling och undvikande af sådana longörer som vid sista Söndagens matiné.

Abrah. Lundquists musikhandel tillkännagifver att denna firma fortfarande, liksom hon gjort under de sista 30 åren, tillhandagår med anordnande af konserter, biljettförsäljning o. s. v. för de in- och utländska artister som ämna konsertera i Stockholm.

Fr. Petersons föreläsningar »Om rytmen» kunna vi af bristande utrymme i detta nummer referera först i det nästföljande.

Fröken Vendela Andersson uppträdde d. 25 Okt. på Dagmarteatern i Köpenhamn som gatsångerskan Fanchon i sångspelet »Gadeskriveren» (François les bas bleus»), som då gafs första gången å denna teater. Morgenbladet skrifver härom: »Hennes sång och spel voro lika intagande i gatsångerskans intagande parti. Vi äro ej här hemma vana att höra verkligt god och öfverlägsen sångkonst i operetterna; så mycket mer glädjande är det då att en gång få höra en så fin och smakfull behandling af sångpartiet.» Fröken A. sjöng partiet på svenska, endast ett par af visorna, bl. a. en hurtig matrosvisa, på danska, »och det klädde henne förtjusande», säger tidningen. Musiken till operetten, af en i unga år afliden fransman, Firmin Bernical, berömmes mycket för sin finhet och sitt behag.

Fröken Sigrid Arnoldson, hvars engelska turné förmodligen inställts genom M. Strakosch's död, har i dagarne erhållit engagement vid Opéra comique i Paris, der hon skall uppträda i »Mignon» och »Barberaren i Sevilla» från och med 1 December. Kontraktet gäller att börja med för 10 representationer.

Fröken Ek och herr Söderman hafva under Oktober konserterat flerstädes i landsorten, åtföljda af fröken Sara del Monte som ackompagnatris. Den 31 Oktober skulle de gifva konsert å teatern i Ystad.

Musiksällskapet i Venersborg gaf d. 26 Sept. en kyrkokonsert för välgörande ändamål, hvarvid hufvudnumren utgjordes af Berens »Fader vår», Josephsons »Quando Corpus» och delar af Cherubinis »Requiem».

Musiksällskapet »Concordia» i Gefle har börjat sin verksamhet och till styrelse valt stadsläkaren Sandberg (ordför.), häradsh. Johansson (sekret.), bataljonsläkaren Sandberg (bibliotek.), direktör Björkgren (musikanförare) och kassör Melinder (skattmästare) samt borgmästarinnan Mellin och fru Björkgren. Sällskapet har nu en behållning af 9,077 kronor och har under senaste året utbetalt 425 kr. till pauvres honteux.

Fröken Anna Paasche, den här kända norska sångerskan, som i Stockholm idkat sångstudier, har i sitt hemland på senaste tiden uppträdt flere gånger och af tidningarne erhållit stora loford.

På Köpenhamns k. teater firades »Don Juan»-jubileet på Fredagsafton. Föreställningen inleddes med en »Sångprolog», i hvilken sångens genius (frök. Dons) föredrog en stor aria ur Mozarts »Titus» med för tillfället af H. Drachmann skrifven text. Efter sången följde en vacker tablå, framställande Mozart bekransad af Apollo samt hyllad af gracerna med sång och dans. Derpå följde operan med herr Lange i Don Juans parti. »Gamle Schram» sjöng än en gång sitt triumfparti: Leporellos, den aftonen 148:de gången. Hr Ödmann spelade Octavio och vann stort bifall för sitt utförande af dennes vackra arior. Annas, Elviras och Zerlinas partier utfördes förtjenstfullt af fru Keller samt frökn. Nielsen och Schröder. Herr Simonsen, som annars brukar sjunga Don Juans parti, innehade nu Mazettos.

»Katalog over norsk Musikforlag og norske Komponisters Værker i Udenlandet» är titeln på ett intressant litet häfte om 64 sidor, som utgifvits af musikförläggaren Carl Warmuth i Kristiania. Häftet, som nog kostat stor möda att utarbeta, lemnar under mer än 30 rubriker en fullständig förteckning öfver alla i Norge utkomna musikalier och alla norska sådana i utlandet, för alla instrument, för ensemble, vokalmusik etc. etc. Särskildt intressant är den omsorgsfullt gjorda titelförteckningen på Kjerulfs samtliga sånger. Fem musikförläggare i Stockholm upptagas såsom utgifvare af norsk musik. Häftet slutar med en förteckning af biografier med porträtt i »Nordisk Musiktidende» (1880—86).

Musikförläggaren W. Hansen i Köpenhamn har utsändt följande nyheter: Luigi Rossi Vocalises, publiées par Frédéric Rung (42 sid. stor oktav); »Om Textsang» af Leopold Rosenfeld (56 sid.) samt »Udpluk af Breve fra Robert Schumann (skrevne i Aarene 1827—40), udgifne af Clara Schumann» (70 sid.). Paa Dansk ved H. V. Schütte.

Paris. Mozarts-jubileet firades d. 26 Oktober i Paris med »Don Juans» uppförande. I operans bibliotekssal var föranstaltad en utställning af porträtt och byster af kompositören, manuskript af honom, instrument som tillhört honom, och först och främst det fru Viardot tillhöriga »Don Juan»-manuskriptet. Mellan första och andra akten bekransades Mozarts byst af samtliga sångare och sångerskor i kostymer från de roler, der de gjort mest lycka, och Lasalle, Don Juans framställare, deklamerade en festdikt af Henri de Bornier under det orkestern med dämpadt spel utförde presternas kör ur »Trollflöjten».

Operans uppsättande var lysande, men

utförandet, liksom förut varit fallet, lemnade åtskilligt öfrigt att önska. Lasalle sjunger väl, men hans Don Juan saknade ledighet och elegans, E. Reszkés Leporello var tung och utan humor, Octavio, Anna och Evira voro endast respektabelt representerade, och emedan fru Bosmann blifvit hindrad att uppträda, sjöngs Zerlina af en ung fröken Sarolta, som ej var rolen mäktig.

— Fröken Adèle Isaac, den unga, begåfvade primadonnan vid Stora operan, gifter sig i dessa dagar med en affärsman, herr Charles Lelong, och afgår från scenen.

— Charles Lecocq har nu fullbordat sin nyaste operett. Den bär namnet »Ali Baba» och skall den 5 Nov. uppföras för första gången å Alhambrateatern i Bryssel.

— »Gounods Faust» skall d. 4 Nov. under hans eget anförande uppföras på Stora Operan för 500:de gången. Gounod lär för detta tillfälle ha komponerat en ny ballett till operan. »Faust» uppfördes här första gången d. 19 Mars 1859 på den forna Théâtre Lyrique. Ehuru illa utförd, vann operan stort bifall, och den stränge Berlioz skref en vänlig kritik öfver henne i Journal des Débats.

München. H. Zöllners nya opera »Faust» uppfördes d. 19 Okt. med stor framgång å härv. hofteater; den berömde sångaren Gura innehade titelrolen; redan förspelet och första akten gjorde en gripande verkan, sista akten vann dock största bifallet. Komponisten mottog rikliga hyllningar för detta sitt sceniska förstlingsverk och likaså de spelande för det lyckade utförandet.

Dödsfall.

Strakosch, Maurice, utmärkt pianist och sånglärare samt äfven kompositör, mest bekant som impresario för ryktbara sångerskor (Adelina Patti, Kristina Nilsson, Emma Thursby, Sigrid Arnoldson). M. Strakosch, född 1825 i Lemberg, var af ungersk börd och erhöll sin musikaliska uppfostran i Pest och Wien. Som pianovirtuos besökte han i unga dagar södra Europa och England, reste 1851 öfver till Amerika och blef i Newyork snart bekant som utmärkt »professeur» i piano- och sångundervisning. Här blef han gift med en äldre syster till Adelina Patti, hvars trogne följeslagare och impresario han blef under hennes triumftåg i Europa. Kristina Nilsson introducerade han 1870 i Amerika, Emma Thursby ett tiotal år senare i Europa, åtföljde Kr. Nilsson på hennes nordiska resa 1885 och lärde då känna frk. Sigrid Arnoldson, hvars impresario han blef; hans sista stjerna är den 15-åriga amerikanskan Nikita, »en andra Patti», som nyss börjat låta höra sig i Europa. Strakosch afled hastigt af en hjertåkomma natten mellan 9 och 10 Okt. i Paris. Han var en begåfvad musiker (har komponerat 2 operor och en mängd mindre musikstycken) och såsom menniska en älskvärd och omtyckt personlighet. För omkring ett år sedan utgaf han sina lefnadsminnen under titeln »Souvenirs d'un impresario».

Westerstrand, Hertha Aurora, fröken, f. d. aktris och sångerska vid kgl. teatern i Stockholm, f. den $^{16}/_{2}$ 1821, † den 26 Okt. vid Åkers krutbruk. Fröken W. var dotter af den bekante musik- och konstvännen presidenten Per Westerstrand, och hennes stora musikaliska anlag utbildades först här i hemlandet, sedan utomlands. 1853 var hon anställd som sångerska vid hofteatern i Gotha och spelåret 1855—56 vid vår kgl. scen, der hon uppträdde som Marie i »Regementets dotter», Susanna i »Figaros bröllop», Rosina i »Barberaren», Nattens drottning i »Trollflöjten», Isabella i »Robert», Lucie i operan af samma namn, Adina i »Kärleksdrycken», Amina i »Sömngångerskan», Katarina i »Kronjuvelerna», Leonora i »Stradella». Hon konserterade sedan i utlandet, men drog sig inom kort tillbaka till privatlifvet. Hon blef 1850 ledamot af Musikal. Akademien.

J. LUDV. OHLSON
f. d. I. Dannström & C:o
STOCKHOLM
16 Regeringsgatan 16.
Flyglar, Pianinos och Orgelharmonier af de bästa Tyska & Amerikanska fabriker i största lager till billigaste priser under fullkomligt ansvar för Instrumentens bestånd.
Obs.! Hufvuddepot för Blüthners verldsberömda Flyglar, samt Rönischs & Steinweg Nachfolgers utmärkta Pianinos.

Adrian Dahls
Albumblad
5 melodiska tonstycken för piano finnas att köpa för 1 krona
å Svensk Musiktidnings Expedition,
Hötorget 6, 1 tr. upp öfv. gård.

Oscar Lejdström,
Sånglärare.
Kongl. Myntet.

Pianomagasin.
Flyglar, Pianinos, Tafflar och **Orglar** från in- och utländska utmärkta Fabriker **till de billigaste** priser. För instrumentens bestånd ansvaras.
Äldre Pianos tagas i utbyte.
OBS. Ständigt lager af **Flyglar** från Blüthner och **Pianinos** från G. Schwechtens berömda fabriker.
Gust. Petterson & Komp.,
38 Regeringsgatan 38.
☞ Flyglar, Tafflar och Pianinos från **J. G. Malmsjö.**

Svensk Musiktidnings byrå och Expedition har flyttats till Hötorget N:o 6, 1 tr. upp öfver gården, ingång från Olofsgatan.
Redaktionen.

Sånglektioner
gifvas af
Elisabet Widgren.
Anmälningar mottagas i *Herr. Elkan & Schildknechts musikhandel.*
Referenser: Direktör **I. Dannström.**
Sturegatan 36.

Undervisning i
Pianospelning
meddelas af undertecknad till moderat pris efter en enkel och rationel metod, ledande till god teknisk och musikalisk utbildning.
Adress: *Hötorget N:o 6, 1 tr. upp öfver gården från Olofsgatan.*
Mottagningstid *kl. 12—1 middagen.*
Fr. J. Huss.

Fru Lhombino-Schenström
från Paris,
som i 16 år varit operasångerska och sångläraarinna, emottager elever (nybegynnare så väl som mera försigkomna) och utbildar dem, på mycket kort tid, så väl för privatsalongen som operan och konsertsalen. Undervisningen, liksom konversationen, kan ske på svenska, italienska, franska, tyska eller engelska. Anmälningar, äfven skriftliga, mottagas från den 1 nästkommande Oktober i Kristinehamn.

INNEHÅLL: Mozarts »Don Juan». Operans första uppförande på åtskilliga scener. — Klockspel. — Musikpressen. — Från scenen och konsertsalen. — Från Lund. — Från Upsala. — Från in- och utlandet. — Dödsfall. — Annonser.

STOCKHOLM, TRYCKT I CENTRAL-TRYCKERIET, 1887.